

Rôsa, Vú lương lự, như có một linh tính báo trước. Vú bước vào không cần gõ cửa như thường lệ, và ngay lập tức ngửi thấy mùi hoa hồng, mặc dù lúc đó không phải mùa hoa hồng nở. Tức thì Vú Em biết ngay đã xảy ra một điều chẳng lành không thể nào cứu chữa được. Vú cẩn thận đặt chiếc khay thức ăn điểm tâm lên mặt bàn đầu giường và từ từ bước đến bên cửa sổ. Vú kéo tấm rèm nặng nề lên và ánh mặt trời nhợt nhạt lọt vào căn phòng. Vú buồn bã quay mình và không một chút giật mình khi nhìn thấy Rôsa nằm chết trên giường, đẹp hơn bao giờ hết, với món tóc xanh đến suốt đời, da dẻ như màu ngà mới, và đôi mắt vàng trong như màu mận vẫn mở. Ở mé dưới chân giường, bé Clara đang ngấm nhìn chị. Vú Em quỳ xuống cạnh giường, cầm lấy bàn tay Rôsa và bắt đầu cầu nguyện. Vú tiếp tục cầu nguyện như thế cho tới khi nghe thấy trong ngôi nhà nổi lên một tiếng kêu khóc kinh khủng như thể tiếng khóc khi đắm tàu. Đó cũng là lần đầu tiên và cũng là lần cuối cùng mà Barabátx mở miệng. Nó gầm gào gọi người chết trong suốt cả ngày hôm đó, đến nỗi làm gần đứt dây thần kinh của những người còn sống trong nhà và những người hàng xóm kéo đến khi nghe thấy tiếng kêu khóc như thể đắm tàu.

Bác sĩ Quêvátx chỉ cần nhìn qua cũng biết được ngay rằng cái chết này do một cái gì nặng nề hơn con sốt thường nhiều lắm gây ra. Ông liền lần mò đi dò tìm, hít ngửi tất cả mọi phía, kiểm tra bếp núc, lấy ngón tay quẹt vào từng cái soong cái nồi, mở tất cả những túi bột, túi đường, những hộp quả khô, lục tung tất cả, để lại sau từng bước dò tìm, những dấu vết phá hoại như có một con giông tố mới đi qua. Ông lục lọi những chiếc hộp của Rôsa, tra xét

những chị hầu từng người một, đồn Vú Em bằng những câu hỏi đến độ Vú mất hết tinh thần, và cuối cùng việc dò xét của ông đã dẫn ông tới cái bình đựng rượu mạnh mà ông trung thu ngay lập tức không cần nể nang. Không nói cho ai biết những nghi ngờ của mình, ông mang ngay cái lọ đó về phòng thí nghiệm của mình. Ba tiếng đồng hồ sau ông quay trở lại với một vẻ kinh hoàng làm khuôn mặt vốn đỏ ửng một cách rùng rú của ông trở thành một cái mặt nạ tái xám không rời khỏi ông trong suốt thời gian phải hoạt động trong vụ chết này. Ông đến bên Sêvêrô nắm lấy cánh tay kéo ra một chỗ.

- Trong cái hũ rượu đó có đủ chất độc để làm nổ tung tất cả lòng ruột của một con bò tót, - ông ghé sát vào tai ông Sêvêrô mà nói - Nhưng để chắc chắn rằng cái đó đã giết chết cô bé, tôi phải làm một cuộc phẫu thuật pháp y.

- Có nghĩa là ông định phanh thây con gái tôi? Sêvêrô rên rỉ.

- Không mổ hoàn toàn. Tôi sẽ không động chạm đến đầu, chỉ cần mổ xem bộ phận tiêu hóa - bác sĩ Quêvátx giải thích.

Sêvêrô mệt mỏi, đau khổ.

Vào lúc đó Nivêa đã khóc đến kiệt sức, nhưng khi biết người ta định đưa con gái bà đến nhà xác, nghị lực của bà hồi phục ngay tức khắc. Bà chỉ chịu yên khi người ta thề sẽ mang Rôsa thẳng đến nhà Đám Ma Thiên Chúa giáo. Và bà chịu uống liều thuốc an thần mà ông bác sĩ Quêvátx đưa cho, rồi sau đó ngủ một mạch hai mươi tiếng đồng hồ liền.

Buổi tối, Sêvêrô sẵn sàng mọi công việc chuẩn bị. Ông ra lệnh cho các con đi ngủ và cho phép những người giúp việc được về nhà sớm. Còn Clara, quá xúc động vì sự việc mới xảy ra, ông cho phép cô bé ngủ đêm hôm đó tại phòng của một cô chị khác. Sau khi tắt cả đèn đuốc đã tắt, ngôi nhà như đi vào giấc ngủ, thì người phụ tá của bác sĩ Quêvátx tới, một anh chàng trai trẻ gầy gầy và cận thị, nói lắp ba lắp bắp. Họ giúp Sêvêrô khiêng Rôsa vào bếp và nhẹ nhàng đặt thi thể cô nằm trên mặt bàn đá mà Vú Em vẫn hàng ngày ngào bột bánh và thái rau, quả. Tuy là con người cứng rắn, khỏe mạnh, Sêvêrô cũng không chịu đựng nổi khi hai người thấy thuốc cỏi áo ngủ của con gái ông và thấy nhan sắc rực rỡ của nàng tiên cá lộ lộ hiện lên trước mắt. Ông quay ra, lão đảo như người say vì đau đớn, và ông ngã vật xuống chiếc ghế bành trong phòng khách, khóc rống như một đứa trẻ con. Kể cả ông bác sĩ Quêvátx, người đã từng trông thấy Rôsa khi ra đời và biết rõ cô như thuộc lòng bàn tay mình, cũng phải sững sốt khi thấy Rôsa trong trạng thái không quần áo. Anh chàng phụ tá thì bắt đầu thở hồng hộc vì xúc động và tiếp tục thở hồng hộc như vậy những năm sau đó mỗi khi nhớ đến cô Rôsa không thể tưởng tượng được đó nằm trần truồng trên mặt bàn trong bếp, với bộ tóc dài chảy xòa xuống đến mặt đất như một dòng suối thực vật xanh rờn.

Trong khi họ làm cái công việc kinh khủng đó, Vú Em, đã chán vì khóc và cầu nguyện, và linh cảm thấy có cái gì lạ lùng đang xảy ra trong địa hạt của Vú tại mảnh sân sau, liền đứng dậy, quần thêm vào người một chiếc khăn san và bước ra, đi dạo khắp nhà. Vú trông thấy có

ánh sáng trong bếp, nhưng cửa lại đóng và những cánh cửa sổ cũng khép kín. Vú tiếp tục đi trên dãy hành lang lạnh lẽo và lạnh ngắt, xuyên qua ba dãy nhà, cho đến tận phòng khách. Qua cánh cửa nửa khép nửa hở, Vú trông thấy ông chủ đang đi đi lại lại trong phòng, dáng vẻ buồn chán. Lửa trong lò sưởi đã tắt. Vú Em liền bước vào.

- Cô Rôsa đâu rồi? - Vú hỏi.

- Bác sĩ Quêvátx đang ở với nó, Vú ạ. Ngồi đây và uống một hóp rượu với ta - Sêvêrô nài.

Vú Em vẫn đứng, hai cánh tay khoanh lại để giữ tấm khăn san phủ kín ngực. Sêvêrô trở cho Vú chiếc sôpha và Vú lại gần một cách rụt rè. Rồi Vú ngồi xuống cạnh ông chủ. Đó là lần đầu tiên Vú ngồi gần ông chủ đến thế kể từ khi Vú sống và làm việc trong nhà này. Sêvêrô rót cho mỗi người một cốc rượu vang nặng, và ông uống cốc của mình một hơi cạn sạch. Rồi ông vui đầu trong lòng hai bàn tay, vuốt vuốt mớ tóc và lẩm bầm trong miệng những lời kể lể than van khó hiểu và buồn bã. Vú Em ngồi cứng nhắc trong một góc của chiếc ghế sôpha, mềm lòng trông thấy ông chủ khóc. Vú đưa bàn tay thô ráp và bằng một động tác tự nhiên, máy móc Vú vuốt ve bộ tóc ông bằng cái vuốt ve mà trong hai mươi năm trời Vú đã dùng để an ủi cho lũ con cái ông. Sêvêrô ngẩng đầu nhìn khuôn mặt không thể hiện tuổi tác, đôi lông mày quyền của người Indiô búi tóc đen nhánh, bộ ngực to bè đã áp ụ, đồ dành và ru ngủ tất cả lũ con của ông và cảm thấy rằng người phụ nữ nông nân và rộng lượng như thể chất đất này có thể mang tới cho ông những điều an ủi. Ông gục văng trán của mình trên tấm vải của Vú, thở hít cái hương dịu dịu của tấm tạp-dề hồ cứng của Vú và khóc

nức lên như một đứa trẻ con, để trào ra thật hết những dòng nước mắt mà ông đã nén giữ trong suốt cả cuộc đời mình. Vú Em gãi gãi lưng ông, nhẹ nhẹ vỗ vỗ để an ủi và nói với ông những lời kiêu trẻ con mà Vú vẫn dùng để ru những đứa con ông, và thậm chí hát ru ông bằng những điệu ca thôn dã, cho tới khi tâm hồn ông được yên tĩnh lại. Cả hai chủ, tứ ngời thật sát nhau, uống rượu mạnh, thỉnh thoảng lại có lúc than khóc và nhắc lại với nhau về những thời gian hạnh phúc khi Rôsa còn chạy lon ton trong vườn để vô bắt bướm với cái nhan sắc đẹp như màu nước biển.

Ở trong bếp bác sĩ Quêvátx và người phụ tá sửa soạn những dụng cụ độc ác và những lọ thuốc hăng sắc, hôi mù, rồi khoác tạp dề bằng vải son, vén tay áo lên và bắt đầu cuộc dò tìm trong tận nơi kín đáo nhất của cô gái đẹp Rôsa, cho tới khi khẳng định được không còn chút nghi ngờ rằng cô gái đã uống phải một liều lượng quá cao thuốc giết chuột.

- Cái món này nhằm tặng cho Sêvêrô đây - bác sĩ Quêvátx vừa rửa tay trong chậu vừa kết luận.

Người phụ tá, quá cảm động vì sắc đẹp của cô gái chết, không thể chịu đựng được việc khâu lại cô như một cái túi, nên anh đề nghị phải sửa sang cho cô đôi chút. Tức thì cả hai người đi vào công việc làm sao giữ gìn được cơ thể cô lâu bằng thuốc ướp, và nhét vào trong bụng cô những chất bột băng bó có tẩm thuốc thơm. Họ làm việc đó cho tới bốn giờ sáng, tới lúc bác sĩ Quêvátx phải tuyên bố đã quá mệt mỏi và đau buồn, nên ông bỏ đi ra. Trong bếp chỉ còn lại Rôsa trong tay anh chàng phụ tá, anh ta rửa cho cô bằng một miếng bọt biển, lau sạch những vết máu,

mặc cho cô chiếc áo ngủ có thêu ren để che kín vết khâu từ cổ họng xuống tận bẹn, và quần lại tóc cho cô. Sau đó anh ta lau rửa hết những vết tích của công việc đã làm.

Bác sĩ Quêvátx gặp Sêvêrô đang ngồi cạnh Vú Em, say khuớt vì khóc than và vì rượu mạnh.

- Đã xong rồi đây - ông nói - Chúng ta đi sửa sang lại cho cô bé một chút trước khi mẹ cô trông thấy cô.

Ông giải thích cho Sêvêrô rõ là những nghi ngờ của ông đã có căn cứ và, trong bụng con gái của Sêvêrô đã tìm thấy chất độc y như chất giết người trong bình rượu người ta gửi tặng. Tức thì Sêvêrô nhớ đến lời tiên đoán của Clara và thế là bao nhiêu tinh thần còn lại của ông sụp hẳn, không còn có thể chịu đựng nổi cái ý nghĩ là con gái ông đã chết thay cho ông. Ông xỉu xuống, rên rĩ nói chính ông là tên tội phạm, bởi tham vọng và hóm hỉnh huênh hoang, rên rĩ nói đâu có ai sai khiến ông đâm đầu vào chính trị làm gì, rên rĩ nói khi ông chỉ là một luật sư bình thường và cha của một lũ con trong gia đình thì thật tốt đẹp biết bao, ông rên rĩ nói ngay từ giờ phút này ông từ bỏ cho đến hết đời cái việc ứng cử khốn nạn đó, cái Đảng Tự Do đó, và tất cả những kèn trống cổ động rùm beng đó, và ông mong rằng không một người con, người cháu nào của ông sau này lại còn dính líu vào nghề làm chính trị, cái nghề của lũ giết người, nghề của đồ tể, trộm cướp, đến độ bác sĩ Quêvátx phải mũi lòng thương cảm, cuối cùng phải làm cho ông say mềm. Rượu có sức mạnh còn hơn cả đau buồn và tội lỗi. Vú Em và bác sĩ khiêng Sêvêrô vào phòng ngủ, cởi quần áo ngoài cho ông và đặt ông vào giường. Sau đó hai người đi xuống bếp,

nơi anh thanh niên phụ tá của bác sĩ đã sửa sang xong cho thi thể Rôsa.

Nivêa và Sêvêrô Đen Vadê sáng hôm sau dậy muộn. Thân nhân, họ hàng đã bày biện cho ngôi nhà theo đúng nghi lễ thông tục của tang ma, những chiếc rèm buông rủ và đính giải tang đen, dọc theo những bức tường đặt hàng dãy vòng hoa tang, mùi hương thom ngát lòng trong không khí. Người ta đã đặt một bàn thờ cầu nguyện cho người chết trong phòng ăn, đèn nến sáng trưng. Trên mặt chiếc bàn to, phủ khăn đen có điểm vàng, là chiếc quan tài của Rôsa màu trắng, có đánh đai bằng bạc. Mười hai ngọn nến nghi ngút sáng trên cây giá nến bằng đồng, chiếu sáng cho cô gái nằm trong quan tài bằng một ánh sáng mờ mờ ảo ảo. Người ta mặc cho cô gái bộ quần áo cô dâu và chiếc vòng miện bằng sáp để dành cho cô dùng trong lễ cưới.

Vào buổi trưa bắt đầu cuộc diễu quan tài của họ hàng, bạn hữu, đến chia buồn và sẽ ngồi cùng mọi người trong gia đình Đen Vadê suốt đêm trực tang đó. Cả những dịch vụ chính trị gay gắt nhất của Sêvêrô cũng tới chia buồn với gia đình, và Sêvêrô trân trân nhìn những người đó, muốn nhân đó khám phá ra trong đôi mắt của từng người, cái bí mật của cuộc ám sát, nhưng nhìn ngắm tất cả, ngay cả đôi mắt của ông chủ tịch Đảng Bảo Thủ, ông cũng chỉ trông thấy một vẻ chia buồn vô tội giống nhau.

Trong đêm trực tang, những vị khách nam giới đi đi lại lại trong phòng khách và dọc theo hành lang, nói chuyện khe khẽ với nhau về những việc làm ăn. Khi có người nào đó trong gia đình tới gần thì các vị lại giữ ngay vẻ im lặng kính cẩn của tang lễ. Trong lúc bước vào phòng ăn và đi tới sát chiếc quan tài để nhìn Rôsa lần cuối cùng,

tất cả mọi người đều kinh ngạc sửng sốt, bởi vì nhan sắc kiều diễm của cô trong giờ phút đó lại tăng lên gấp bội. Nhưng vị khách phụ nữ vào trong phòng khách, tại đó ghế ngồi xếp theo một hình tròn. Tại đây đầy đủ tiện nghi cho các bà tha hồ than khóc tùy thích, làm cho nhẹ những nỗi buồn của chính mình với cái lý do chính đáng là khóc than cái chết của người khác. Nước mắt thật thấm thê là chã, nhưng cũng có những giọt nước mắt thật cao thượng và lặng lẽ. Một vài phu nhân râm rì cầu nguyện rất khẽ. Những chị hầu gái trong nhà len lỏi trong phòng khách, đi suốt dãy hành lang mời khách những chén trà, hoặc những cốc rượu cô-nhắc, đưa những chiếc khăn tay sạch cho các bà, những loại mứt kẹo nhà làm và cả những mảnh khăn có tẩm nước đáï quý để cho các bà bị ngất xỉu hay văng vát vì bức bối thiếu không khí, vì sắc mùi hương nến và vì đau đớn. Tất cả lũ con gái nhà Vêdê, trừ Clara, lúc đó còn nhỏ quá, đều mặc áo màu tang đen, và ngồi quanh bà mẹ như thể một đàn quạ. Nivêa đã khóc hết nước mắt, ngồi cứng nhắc trên ghế, không một tiếng thở dài, không nói nửa lời và cũng không cần cả cái mùi nước đáï quý làm nhẹ người kia, vì hơi amôniắc làm cho bà bị dị ứng. Khách đến đều tới chỗ bà để chia buồn. Một số người hôn lên hai má bà, một số khác ôm chặt lấy người bà một vài giây, nhưng bà có vẻ như không nhận ra ngay cả những người thân tín nhất. Bà đã từng trông thấy những đứa con khác chết trong thời kỳ còn bé của chúng, hoặc khi chúng mới đẻ, nhưng không một cái chết nào trong số đó gây cho bà cái cảm xúc mất mát to lớn như bà đang chịu trong lúc này.

Mỗi đứa em vĩnh biệt Rôsa bằng một cái hôn lên trán lạnh ngắt của chị, trừ Clara, vì cô bé không muốn lại gần phòng ăn. Không ai ép cô bé bởi vì mọi người đều biết rõ sự nhạy cảm quá đáng và khuynh hướng mắc lại chúng mộng du khi ở trong cô nảy ra điều gì kỳ lạ mà cô tưởng tượng thấy. Cô ngồi ở ngoài vườn, lom khom, bên cạnh con Barabát, từ chối không ăn một chút gì và không dự lễ tang. Duy chỉ có Vú Em chú ý đến cô bé và gắng an ủi cô, nhưng Clara đuổi Vú đi.

Dù cho Sêvêrô đã cố hết sức gìn giữ để chặn đứng những lời xì xào bàn tán, cái chết của Rôsa vẫn trở thành một đầu đề gây náo động trong dư luận quần chúng. Bác sĩ Quêvát, sẵn sàng đưa ra lời giải thích rất xác đáng về cái chết của cô gái cho những ai muốn nghe ông; theo như ông nói cái chết đó do bệnh sung phổi cấp tính gây ra. Nhưng lời giải thích của ông cũng không làm đẹp được tin đồn đại lan ra rằng cô bé bị đầu độc nhầm, thay cho ông bố. Cần phải nói rõ là lúc đó hầu như không thấy có những cuộc ám sát chính trị trong nước, và dùng chất độc, trong bất kỳ trường hợp nào, đều vẫn bị coi như phương pháp của những mụ phù thủy, một thứ đáng khinh khi, và người ta không dùng đến từ thời kỳ thuộc địa, bởi vì ngay cả những tội lỗi gây ra bởi ghen tức vì tình người ta cũng giải quyết với nhau một cách công khai, mặt đối mặt. Một sự xôn xao phản đối vụ đầu độc nhen lên và trước khi Sêvêrô có thể gạt nó đi, một mẩu tin đăng trên một tờ báo của phe đối lập kết tội một cách mập mờ giới chóp bu cầm quyền và nói thêm rằng những người trong Đảng Bảo Thủ đã dám làm đến cả việc dè tiện đó, bởi vì họ không thể tha thứ cho Sêvêrô Đen Vadê đã chuyển

sang hàng ngũ của Đảng Tự Do bất chấp cả bản chất giai cấp xã hội của mình. Cảnh sát cố lần theo dấu vết, từ bình rượu, nhưng điều duy nhất mà họ có thể nói là bình rượu đó không phải từ cùng một nguồn những người gửi con lợn nhồi đầy gà gô đến, và những cử tri của miền Nam không dính líu gì vào vụ này. Chiếc bình rượu bí hiểm đó tình cờ thấy đặt ở cửa ngôi nhà của gia đình Sêvêrô Đen Vadê cùng ngày và cùng giờ với con lợn quay được gửi đến. Chị nấu bếp đã đoán rằng đó là một phần chung với món quà tặng kia. Tất cả công cuộc dò xét của Cảnh sát cũng như cuộc điều tra mà Sêvêrô bỏ tiền túi ra thuê một tay thám tử tư tiến hành đều không khám phá ra được những tên giết người, và bóng dáng của mỗi tử thù đó còn lơ lửng cho đến mấy thế hệ sau. Đó chính là hành động đầu tiên trong những hành động bạo lực đã đánh dấu số phận của gia đình dòng họ này.

*

Tôi nhớ thật rõ ràng. Hôm đó là một ngày rất hạnh phúc đối với tôi, bởi vì vừa mới tìm thấy một vỉa quặng mới, một vỉa quặng béo bở tuyệt vời mà tôi đã lần mò suốt một thời kỳ đầy hi sinh, xa vắng và đợi chờ, vỉa quặng có thể mang đến cả một gia sản giàu có mà tôi hằng mong muốn. Tôi nhầm tính rằng chỉ trong sáu tháng chắc chắn tôi sẽ có đủ tiền để cưới Rôsa, và sau một năm, tôi bắt đầu có thể nhận thấy mình là một người giàu có. Thật quả tôi đã có nhiều may mắn, bởi vì trong công việc đào mỏ này, những kẻ thất cơ lỡ vận nhiều hơn là những kẻ có thể có thành công. Đang viết báo tin cho Rôsa chiều hôm đó, tôi thấy trong người bùng bùng nôn nóng khiến